

LUND
UNIVERSITY

Utställningskoncept för Höörs Skolmuseum

ABMM72
VT18

Anna Kron Tegnér
Jessica Åberg
Sandra Neergaard-Petersen
Tilia Olofsson

Anna Franzén Johnson
Mikael Skäppegård
Linnea Jonsson
Sarah-Christin Koch

Innehåll

Utställningskoncept för Höörs Skolmuseum	2
Tema	2
Bakgrund	3
Syfte och målsättningar	3
Resultatmål	4
Effektmål	4
Mål för den enskilda besökaren	4
Målgrupp	5
Tidsplan och budget	6
Skolsalen	8
Hur?	9
Skolbänken och katedern	9
Griffeltavlan	10
Skåpen	10
Utställningsvägg	10
Avgränsningar	11
Funktion	11
Information	13
Utställningsrummet	14
Narrativ	14
Hur?	16
Del 1	16
Del 2	18
Hälsa och sjukvård	18
Lek	18
Straff	19
Minnesvägg	19
Funktion	19
Information	21
Utvecklingsmöjligheter för skolmuseet	23
Utvärdering av utställningen	25

Utställningskoncept för Höörs Skolmuseum

Skolmuseet i Höör är en byggnad med många möjligheter där människor från olika tider, kulturer och sammanhang kan mötas. Här kan historia, nutid och framtid sammanstråla. Skolmuseet kan ge plats för reflektion och lärande, för umgänge och engagemang, lek och allvar.

Utöver byggnaden och byggnadens två rum finns en samling föremål som berättar om undervisning kring förra sekelskiftet såväl som de personer som en gång suttit i skolbänkarna, stått bakom katedern, läst, lärt och levt i skolan. Samlingen presenterar samtida läroämnen tillsammans med föremål som användes som verktyg för undervisningen. Hur var det att vara elev då jämfört med idag? Hur kunde en skoldag se ut?

Tema

Det ena rummet har vi valt att kalla "Skolsalen" Det huvudsakliga temat för den delen av museet handlar om hur skolundervisningen såg ut under förra sekelskiftet. Utformningen av rummet och de utvalda föremålen tar sin utgångspunkt i museets befintliga samling. Skolbyggnaden uppfördes år 1831, men samlingen består framförallt av yngre föremål med tyngdpunkt vid tidigt 1900-tal. Vi har valt att utgå ifrån samlingen istället för byggnaden och genom den skapa en skolmiljö som illustrerar en skolsal under denna tid.

Det andra rummet benämns som "Utställningsrummet" med den egna byggnaden och skolsystemets utveckling som tema, från 1830-talet tills idag. Detta vill vi illustrera genom att förse skolmuseets besökare med kunskaper rörande såväl byggnadens historia, som skolväsendets utveckling under en längre historisk tid, med utgångspunkt i Höör. Vi vill även belysa utvecklingen i de delar av skolan som inte har direkt med själva undervisningen att göra, så som rasten med dess lek och umgänge, skolsköterskan och skolans ansvar för elevernas välbefinnande, samt mer allvarliga aspekter, som olika typer av bestraffning. På så sätt blir skolmuseets båda utställningslokaler delar av en enhetlig helhet som inbjuder sina besökare till en historisk resa i det lokala samhället.

I båda koncepten vill vi behålla skolmuseets syfte, en historisk skildring av den svenska skolan. Detta är genomgående för hela museet. Även då utgångspunkterna och utformningen ser olika

ut i de olika rummen vill vi skapa en sammanhängande sfär som besökaren kan röra sig i. Detta gör vi med hjälp av taktila material och interagerande utställningar där besökaren aktiverar olika sinnen på olika sätt. Det finns moment av rörelse såväl som tillfällen att stanna upp i samband med olika delar av konceptens respektive utformningar. Vi har även skapat möjligheter för diskussion mellan besökarna såväl som mellan guide och besökare, genom att använda oss av den befintliga samlingen som redskap för olika problematiker.

Bakgrund

Då museiföreningen som drivit skolmuseet i Höör har beslutat att lägga ner sin visande verksamhet står byggnaden i nuläget låst och samlingarna oanvända. Sara Horvath, kultursekreterare i Höörs kommun, har försökt finna en användning för skolmuseet i kommunikation med kulturföreningar och allmänheten i kommunen. Genom samarbete med museologistudenter från masterprogrammet ABM vid Lunds Universitet ska två utställningskoncept utarbetas, ett för varje rum i byggnaden som ska resultera i en enhetlig utställning.

Syfte och målsättningar

För att skapa två sammanhängande koncept i skolbyggnaden har det upprättats tre olika typer av målsättningar som är gemensamma för båda koncepten. Den första är resultatmål som beskriver vad det är som ska uppnås rent konkret, vilka fysiska förändringar som vi önskar ska bli resultatet vid ett genomförande av koncepten. Det andra är effektmål, vilket beskriver vad vi önskar uppnå mer långsiktigt och vad utställningen ska ha för effekter för kommunen. De tredje målen är målsättningar för den enskilda besökaren. Vid upprättande av dessa mål har vi valt att utgå ifrån GLO (Generic Learning Outcomes), ett ramverk som utvecklades i Storbritannien under tidigt 2000-tal för att kunna mäta lärande inom olika kulturinstitutioner. Ramverket bygger på fem olika typer av lärande eller inverkan som ett besök, eller deltagande i en aktivitet, på en kulturinstitution kan förväntas ha. Dessa olika målsättningar är en vägledning i arbetet med utställningen och kommer även att vara en utgångspunkt vid utvärdering av koncepten.

Resultatmål

Skapa ett funktionellt skolmuseum

Bygga ett klassrum som det kan ha sett ut kring förra sekelskiftet

Bygga en utställning som sätter det konstruerade klassrummet i en historisk och geografisk kontext

Skapa en pedagogisk vägledning och ett arbetsunderlag för lärare

Skapa möjligheter för besökare att relatera till dåtidens elever och lärare

Skapa möjligheter för besökare att koppla samman dåtid och nutid genom att skapa förståelse för skolväsendets utveckling sedan början av 1800-talet

Effektmål

Stärka Höörs bygdgemenskap

Använda och tillvarata Höörs kulturarv

Skapa samverkan mellan olika aktörer i Höörs kommun (Exempelvis arkivet, biblioteket, museiföreningen, kulturföreningen Anders)

Öka museets användbarhet i skolundervisningen

Mål för den enskilda besökaren

Ökad kunskap och förståelse

Kunskap om hur en skoldag kunde se ut under tidigt 1900-tal samt hur skolmaterial har förändrats.

Kunskap om skolväsendets framväxt

Kunskap om vad skolan innebär mer än själva undervisningen, ex. skolsköterska, umgänge, fostran m.m.

Förståelse för historien och hur vi är en del av den

Förståelse för varför ens skolgång är viktig

Hur vi kan förstå världen genom redskap och teknologi

Utvecklade förmågor och färdigheter

Förmågan att relatera till ett tidsperspektiv

Färdighet i att använda material och redskap som användes förr

Förändring i attityder och värderingar

Känna sig smart

Få perspektiv på värderingar genom olika tider och koppla dem till dagens värderingar

Synliggöra även dagens skolsystem ur ett kritiskt perspektiv

Glädje, inspiration och kreativitet

Känna förundran för historiska föremål.

Känna nyfikenhet inför historiska berättelser

Att få använda händerna i kreativt skapande i dåtidens anda

Aktivitet, beteende och progression

Väcka nyfikenhet för historia och människor som levde förr

Målgrupp

Hörs Skolmuseum har i sin nuvarande form huvudsakligen besökts av skolklasser, som genom guidade visningar i den rekonstruerade miljön i det gamla klassrummet fått uppleva känslan av en skoldag i en annan tid. En annan besökskategori som också utnyttjat möjligheten att få guidade visningar i museet är pensionärsgrupper. Vi vill att museet, i enighet med formuleringen av det uppdrag vi fått, även fortsättningsvis ska kännas inbjudande för båda dessa ålderskategorier, samt för det breda spannet däremellan. Vi vill skapa en museiupplevelse som talar till alla de invånare i Höör som är nyfikna på sitt egna lokala kulturarv, så väl de som bott i samhället sedan barnsben, som de som är alldeles nyinflyttade.

Trots att vi vill hålla museet intressant och relevant för alla åldersgrupper har vi för utställningens upplägg valt att ha skolelever från låg- och mellanstadiet som huvudsaklig målgrupp eftersom vi vill tillvarata den potential som museet besitter som komplement till skolundervisningen. Anledningen till att vi har valt att fokusera på just dessa elevgrupper är för att det är inom det åldersspannet som barn undervisades under tidigt 1900-tal. Barn gick oftast i en sexårig skola, i vilken de började i olika åldrar, men alltid innan de fyllt tio år. Vår målgrupp har därför goda möjligheter att relatera till de barn som hade en skolmiljö likt den som rekonstruerats på skolmuseet.

Vi vill utvidga möjligheten för lärare att kunna bruka museet som resurs i skolundervisningen och öppna för möjligheten att kunna komma dit med en skolklass och ta del av utställningen på egen hand, utan att behöva åtföljas av en guide. Lärarna ska kunna leda museibesöken själva och utställningen måste således tala för sig själv, vara en källa till inspiration och kreativitet för både lärarna och eleverna och beröra teman som är relevanta för elevernas utbildning.

För att utställningen ska kunna tala till alla åldersgrupper trots att den i första hand är utformad för att kunna brukas som en del av skolundervisningen måste den utgå från teman och frågor som alla kan relatera till, oavsett ålder eller bakgrund. Därför har vi valt att skapa en museiupplevelse som utgår från ett elevperspektiv. Barn kan således få en inblick i hur det har varit att gå i skolan i svunna tider och dra jämförande paralleller till sin egen skolgång och för vuxna kan utställningen frammana minnen från deras egen skolgång, vilka kan ställas i relation till skolundervisningen under tidigare eller senare tider.

Tidsplan och budget

Vid arbete med koncepten krävs det att vi formar en tidsplan för hur processen ska gå till, vem som gör vad, hur det ska göras osv. Eftersom projektet har Höörs kommun som beställare, som vill se resultat vid en viss tidpunkt och enligt en bestämd budget är det viktigt att redovisa hur arbetet ska genomföras samt vilka prioriteringar som bör göras i vilken ordning. Vid detta stadie då vi endast lägger fram ett förslag på hur skolmuseet kan användas kommer inte en detaljerad tidsplan redovisas. Istället följer en tids- och resursbedömning som ger en överblick av arbetsprocessen.

- Projektdeltagare: Utställningen kommer att bestå av två koncept där totalt åtta personer kommer att ansvara för arbetet. De två koncepten, Skolsalen och Utställningsrummet, är uppdelade så att fyra personer arbetar med varje koncept. Arbetet kommer alltså till viss del vara uppdelat, men visionen är att utställningen är enhetlig. Nära samarbete kommer därför ske mellan grupp 1 och grupp 2.
- Tid: Under maj månad 2018 skrivs de två utställningskoncepten. Projektdeltagarna kommer att besöka skolmuseet för att samtala med Åke Mellin från Höörs Museiförening, som tidigare varit engagerad i skolmuseet. En yttlig genomgång av samlingen kommer att utföras för att skapa en överblick i samlingens föremål. Detta för att kunna avgöra vilka föremål som eventuellt kan komma att ingå i utställningen. Den 1 juni kommer utställningskoncepten att presenteras för Sara Horvath, kulturskreterare i Höörs kommun, som sedan kommer att presentera det vidare för övriga kommunpolitiker. Om utställningskonceptet godkänns kommer projektdeltagarna fortsätta arbetet under september månad.
- Budget: Kommunen har meddelat att inga pengar finns att tillgå projektet. Förutsättningen är att planen är kostnadsfri. Projektet kommer dock erhålla en summa på 2000 kr från Lunds Universitet då detta är inräknade utgifter för kursen som hålls under september.
- Behov: I dagsläget ser vi att byggnadens källare behöver rensas. Detta med anledning av att vissa av föremålen kommer att behöva flyttas och magasineras någonstans. Denna uppgift diskuterades med Åke Mellin som bekräftade att en rensning av källaren är nödvändig, vilket ligger på kommunens ansvar då det är dem som äger byggnaden. Inför utställningsbyggandet i september bör vi diskutera vilka av föremålen som ses som museiföremål och vilka som kan användas som rekvisita. Även detta rådgör vi med Åke Mellin. Vi ser även ett behov av att se över lokalens belysning då vi i september kan behöva investera i både i nya lampor och armaturer.

Skolsalen

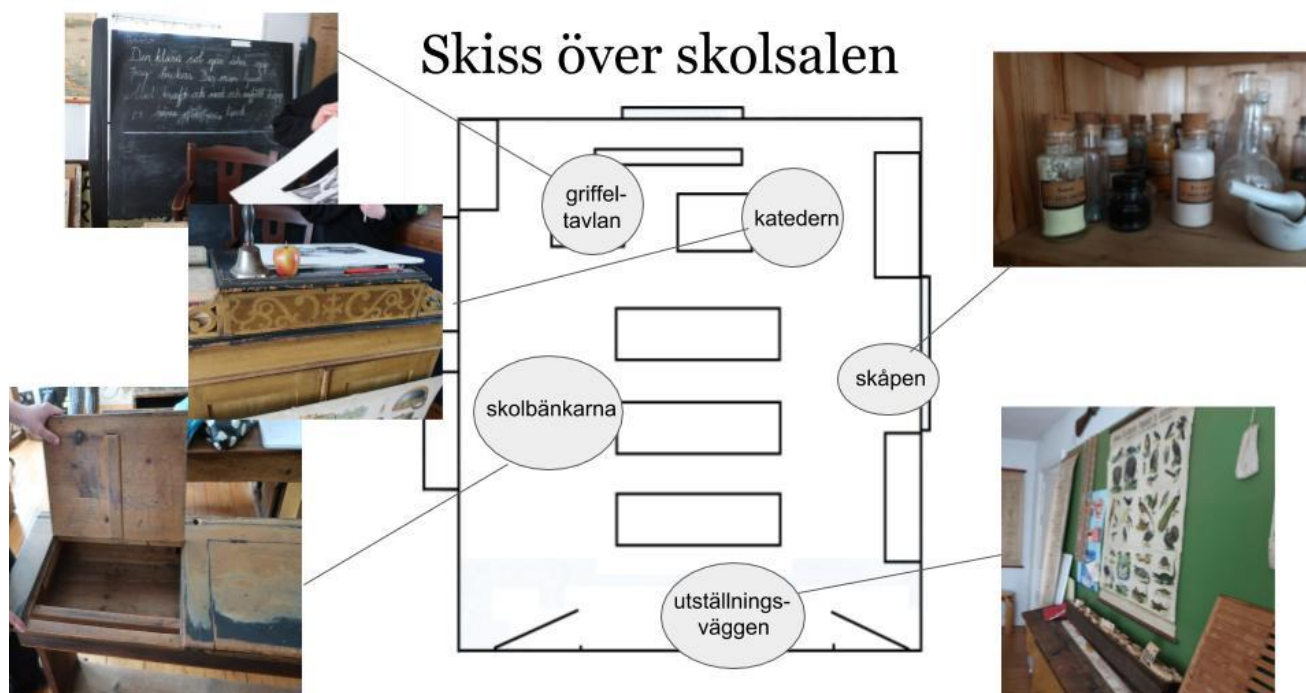
Syftet med detta koncept är främst att tillvarata och använda skolbyggnaden och skolmuseets samling. I nuläget är museiföreningen inaktiv förutom som mottagare av föremål till sin samling, som ökat i omfattning till den grad att rummet har blivit överbelamrat. Därför vill vi göra ett urval och organisera delar av denna samling för att ställa ut på ett sådant sätt att den blir tillgänglig och användbar. Genom samlingen kan vi sedan skapa en utställning som möjliggör undervisning för skolklasser samt tillvaratar och väcker intresse hos Höörs övriga medborgare.

Narrativ

Den allmänna folkskolan vid tiden kring förra sekelskiftet, för över 100 år sedan, var på många sätt olik dagens skola. Men för den besökare på Höörs skolmuseum som någon gång rört sig i en svensk skolmiljö kommer mycket i Skolsalen att väcka igenkänning. Det är just denna känsla av igenkänning i kombination med en nyfikenhet för dåtidens skola som Skolsalen har för avsikt att väcka hos sin besökare. I det rekonstruerade klassrummet berättas ett flertal berättelser om dåtidens skola. Huvudberättelsen handlar om hur det var att gå i skolan då, vilka ämnen studerades, vad tyckte olika personer om skolan, hur kändes det att sitta i skolbänken, vad fanns i den, vad användes för läromaterial och hur var det att vara kompisar då? Genom att berätta olika personers upplevelser av skolan synliggörs hur uppfattningar och praktiska förutsättningar skilde sig mycket åt mellan individer då som nu och skapas en nyanserad bild av dåtiden.

De ämnen som undervisades kommer att visas upp runt om i klassrummet. Med hjälp av skolplanscher såväl som andra föremål i samlingen kan läraren visa eleverna hur undervisningen fungerade i samtiden. Alla besökare, oavsett om besöket görs organiserat i grupp eller på eget initiativ, ska kunna se utställningen och relatera till egna erfarenheter och minnen av sin egen skolgång. Detta skapar en bild av skolans historia som blir lätt att följa tack vare de visuella hjälpmedel som samlingen erbjuder.

Hur?

Nedan är en beskrivning på tre moment som vi ser kan användas i Skolsalen. Utöver de tre momenten kommer pedagogiska material utformas som hjälpmedel för lärarna. Det pedagogiska materialet kommer skrivas i samband med när utställningen byggs i september. I entrén kommer besökaren mötas av en textskylt som ger en bakgrund till utställningen, en beskrivning av skoldagen, samt uppmanar till att utforska genom att lyfta på bänklöck och öppna skåpdörrar.

Skolbänken och katedern

Genom att använda befintliga skolbänkar för att skapa fiktiva narrationer av skolelever från förra sekelskiftet, kan vi skapa en igenkänningsfaktor för skolklasserna som besöker museet idag. Vissa bänkar i samlingen går att öppna, dessa kommer vi att använda oss av i våra berättelser. Där kan besökaren hitta korta berättelser om en fiktiv elev, även föremål från samlingen som användes under samtiden kommer att ligga i bänken och visa på vardera barns individualitet och intressen. Ett fotografi av den fiktiva eleven kommer att sitta inuti bänken för att ge en tänkbar elev ett ansikte. Föremålen, som ligger lösa är listade för att inte försvinna och skulle kunna vara ett matpaket, en skrivbok, en kalligrafipenna, ett hopprep. Tanken är att de ska fungera som ingångar till berättelsen om skolmaten och om skrivstil som ett av skolämnena

och om intressen hos eleven. Detta blir en chans för eleverna att diskutera innehållet med varandra och läraren. Genom att lägga till föremål från samlingen skapar vi en ny dimension till berättelserna som finns i bänkarna. Även katedern kommer förses med bild på en fiktiv lärare/lärarinna med tillhörande berättelse om hur dennes liv och dag kunde se ut.

Griffeltavlan

Under tidigt 1900-tal var skrivning ett av ämnena barnen lärde sig i skolan. För att visa de samtida skolklasserna kontrasten i hur detta lärdes ut förr får de testa att skriva skrivstil på griffeltavla. Det finns både en stor griffeltavla bakom katedern och flera mindre, i samma storlek som en surfplatta, som eleverna kan skriva på i bänkarna. Användning av surfplattor i dagens skolundervisning kan därför bli en rolig jämförelse. I samlingen finns även bevarade skrivstilsböcker, vilka också kan användas för att visa hur barnen fick lära sig att skriva. De får då på uppkopierade papper, som liknar skrivbokens rader, prova på alfabetet i skrivstil.

Skåpen

Det finns två stora skåp i rummet för Skolsalen. Dessa skåp vill vi använda oss av som utställningsutrymmen. Skolsalen kommer att fungera som ett funktionellt klassrum från tidigt 1900-tal, vi vill därför i skåpen illustrera de ämnen som man undervisade i. Skåpen kommer användas till att husera ett flertal böcker ur samlingen men även föremål som representerar de olika ämnena. Ordet kuriosakabinett kan användas för att beskriva hur dessa skåp kommer vara framställda. De ska vara visningsobjekt som läraren kan visa upp för skolklassen såväl som vara möjliga för övriga besökare att öppna. Objekten i skåpet får vidröras och behöver därför vara klassade som rekvisita. Genom utformning och organisering ska det vara lätta att förstå dess mening och innebörd. Det kommer finnas små etiketter för delar av samlingen medan andra föremål inte behöver någon beskrivning. Detta för att skala ner på text i utställningen, då vi vill skapa ett flöde i rummet och ett museum med fokus på visuell inläring.

Utställningsvägg

Den bakre väggen, den besökarna har ryggen mot när de sitter i skolbänkarna, kommer vara ett utrymme där vi tänker sätta upp tavellister för att visa upp delar av samlingen. För att ge mer plats till besökarna men ändå få med så mycket som möjligt av samlingen kommer vi använda denna vägg som en utställningsvägg. Skolplanscher, böcker och annat kan uppvisas på denna

vägg. Den ger även möjlighet att ändra vilka föremål man vill visa upp på ett lätt sätt, om det är så att guiden vill visa upp ett specifikt ämne eller om museiansvarig vill ha ett tillfälligt tema.

Avgränsningar

För att konceptet ska vara möjligt att genomföra krävs att vissa avgränsningar görs. Då budgeten är ytterst sparsam och kostnaderna räknas med att bli minimala innebär detta stora begränsningar i vad som kan göras i rummet. Trots att rummets skick inte är det bästa med fuktskador och flagande färg kommer detta inte att åtgärdas utan rummet kommer att brukas i befintligt skick. För att skapa en tydlig miljö där besökaren kan uppleva dåtiden utan att behöva fundera över vilka föremål som kommer från vilken tid kommer rummet att "frysas" inom en viss tidsperiod. Detta görs genom att de föremål som kommer från andra tidsperioder kommer att sorteras ut och magasineras. Då målet med rummet är att det ska kännas som en, mer eller mindre, autentisk miljö begränsas användandet av beskrivande texter synligt i rummet. Beskrivningar av föremål och historia kommer istället att ske genom texter som döljs i bänkar och skåp, inledningstexter utanför rummet samt genom material som publiceras på nätet och blir medtagbart.

Funktion

Då utställningen är avsedd för flera olika målgrupper som kommer att göra sina besök under skiftande omständigheter kommer de att ta till sig utställningen på olika sätt. Utställningen är utformad så att den kan användas på varierande sätt och dess information vara tillgänglig under många omständigheter. Här presenteras tre olika typer av besök som kan förekomma och hur dessa kommer att kunna ta till sig utställningen.

För skolklasser som kommer och besöker utställningen kommer besöket att organiseras av en lärare eller en pedagog från kommunen eller museiföreningen. Besöket kommer att vägledas genom det arbetsmaterial som förberetts och som finns tillgängligt som pdf. Eleverna kommer utifrån denna vägledning att ta till sig utställningen genom att de får vara delaktiga i ett slags rollspel där de får sätta sig in i hur det var att vara barn och gå i skola förr i tiden. Besöket kommer att ledas av läraren eller pedagogen som också kommer att vara en del av rollspelet och representera läraren. Rollspelet kommer att varvas med berättande om dåtidens skolgång och de ämnen som lästes kommer att presenteras genom att öppna skåpen och visa innehållet.

Eleverna kommer att få en konkret upplevelse genom att de får prova på att skriva på griffeltavla, skriva skrivstil på lösblad som kopierats ur skrivböcker i samlingen, räkna med de hjälpmedel som finns och titta på skolplanscher. Det kommer att vara fritt för lärare eller pedagog att välja vilka ämnen som ska presenteras och om de ska provas på praktiskt eller bara presenteras muntligt. Eleverna kommer efter detta att uppmuntras att öppna bänklöcken och läsa berättelserna och reflektera över föremålen som finns däri. Därefter följer en diskussion där eleverna får presentera berättelsen i bänken och reflektera över sin upplevelse av skolmuseet. Här uppmuntras läraren eller pedagogen att ställa frågor kring hur olika förutsättningar visade sig och hur det visar sig idag, hur det var att vara kompisar då och hur det är idag och om orättvisor då och nu. Genom dessa frågor får barnen möjlighet att relatera sin upplevelse till sig själva och sin egen skolgång.

För den som gör ett besök på skolmuseet utifrån eget initiativ, utan ledning av en pedagog, kommer besöket att bestå av att själv ta sig runt i utställningen. För denna besökare kommer den textskylt i entrén med inledning till utställningen att vara ett stöd för att förstå utställningen. I Skolsalen kommer besökaren att kunna navigera fritt och iaktta föremål utifrån eget intresse. Utställningens föremål och berättelserna i bänkarna kommer att vara ett stöd för att kunna relatera och väcka minnen kring den egna skolgången. Eftersom det inte kommer finnas mycket text kring föremålen, förutom texterna i bänkarna såväl som små texter i skåpen, kan broschyrer på kommunens hemsida eller i pappersformat utformas som en förenklad version av materialet skolorna kommer ha tillgång till. Det övergripande materialet får besökaren genom Skolsalen såväl som Utställningsrummet.

För övriga grupper som vill besöka museet, vare sig det är SFI-grupper, senior-grupper eller andra intressenter ska dessa också få ta del av det pedagogiska materialet som utformas till skolklasserna. Då material behövs omformateras rent pedagogiskt, eftersom det inte ska vara riktat mot barn, fungerar principen densamma. Meningen med att behålla klassrummet är att ge besökaren en inblick i dåtidens klassrum. Grupperna som kommer till museet kommer ledas av en pedagog från kommunen eller från museiföreningen, denna guide kommer att kunna ge gruppen möjligheten att enbart ge information om föremålen och berätta kort om hur en dag i tidigt 1900-tals klassrum såg ut eller att få göra liknande rollspel som skolbarnen får. Även här ges möjligheten för diskussion inom gruppen. Då seniorgrupper kan ha upplevt liknande skoldagar ger detta ett tillfälle att dela med sig av sina egna berättelser och upplevelser, samma

gäller för SFI-grupper. Genom att dela med sig av sin igenkänning såväl som olikheterna skapar detta samhörighet.

Information

I byggnadens entré kommer besökaren mötas av den första informationen som ges i utställningen. Här ges en kort beskrivning av de båda rummen i form av text på två skyltar. Introduktionsskyltarna har som funktion att vägleda besökaren in i något av rummen genom bakgrunden till utställningen samt beskrivning av hur en skoldag kan se ut. Det kommer även finnas en skylt som uppmanar besökaren till att utforska genom att lyfta på bänklöck och öppna skåpdörrar.

Vi ser att det är i två olika former som besökaren kommer ta emot informationen i Skolsalen. Den första formen är grupper, som skolklasser, seniorgrupper m.m. som tar del av informationen genom en guide. Utöver den information som redan finns i utställningen kommer guiden att använda det pedagogiska materialet som verktyg i förmedlingen av utställningen. Den andra formen är besökare som tar sig till utställningen på egen hand och som sedan går runt individuellt eller i grupp. Studiegången av utställningen kan alltså se olika ut beroende på vilket sammanhang besökaren är i. Detta upplever vi dock inte som problematiskt då föremålen inte behöver ses i någon specifik ordning.

I rummet för Skolsalen kommer det inte finnas många synliga texter för besökaren då vi ser att texterna kan störa känslan av rummet och den konstruerade skolmiljön. Dock kommer informationen om föremålen finnas tillgänglig för besökaren, vilket redovisas mer diskret. Besökaren behöver lyfta på bänklöcken, öppna skåpdörrarna och se sig omkring för att upptäcka informationen.

Utställningsrummet

Utställningsrummet har till syfte att sätta miljön i Skolsalen i en större historisk och samhällelig kontext. Denna utställningslokal innehåller mer av en klassisk museiutställning, som genom föremål, bild och text skapar förståelse för det svenska skolväsendets framväxt och utveckling i relation till omvärlden. Utställningen består i två huvudsakliga delar; en kronologisk tidslinje från början av 1800-talet och fram till idag och en som är indelad i olika teman relaterade till skolan där kronologin bryts och utvecklingen illustreras genom att föremål från olika tider kan beskådas tillsammans.

Narrativ

Med utställningen i rum 2 vill vi förmedla en bild av skolan i utveckling, främst med fokus på skolan i Höör. Utställningen sätter fokus på vad som är kärnan i den kommunala verksamheten i Höör, nämligen social omvårdnad. Vi utgår från socknen som sedan blir kommunen. Att skolan är i en kontinuerlig utveckling och har under sin historia i Sverige och Höör förändrats mycket. Hur och varför har den förändrats och hur kan man se detta i Höör? Vad har inställningen till skolan varit genom tiderna, både från elevers håll och från samhället? Hur har skolan förändrats inom, skolhälsovården, straff i skolan och lek i skolan? Men även hur olika institutioner, såsom kyrka, kommun och stat utövat makt över skolan.

Skolmuseet ligger beläget precis nedanför Höörs kyrka. Detta läge är inte slumpmässigt utan skolan, dels skolan i Höör men även i resten av landet, har haft en tydlig koppling till kyrkan. Kyrkans influens över skolväsendet tänker vi förmedla i rummet med fönster riktat mot kyrkan. Därpå följer en utveckling av skolan, sammankopplad med sekulariseringen, industrialiseringen och demokratisering av landet och skolan förknippas mer och mer med staten framför kyrkan. I samband med dessa förändringar av attityder till skolan har vi format ledfrågan: Varför ska jag gå till skolan?

Med några tematiska inslag ska den frågan ligga till grund för bygget av utställningen med syftet att väcka perspektiv och reflektioner kring ens skolgång och kring skolan historiskt. Några av dessa kan tänkas vara:

- För att tjäna samhället
- För att få ett jobb
- För att bli en gudfruktig medborgare
- För att träffa andra barn
- För att bli socialt kompetent/bli som folk
- För att det är så man gör
- För att göra föräldrarna stolta
- För att kunna styra över mitt eget liv/ gå min egen väg (jag kan göra något annat än vad mina föräldrar gjorde)
- För att utveckla mina egna färdigheter

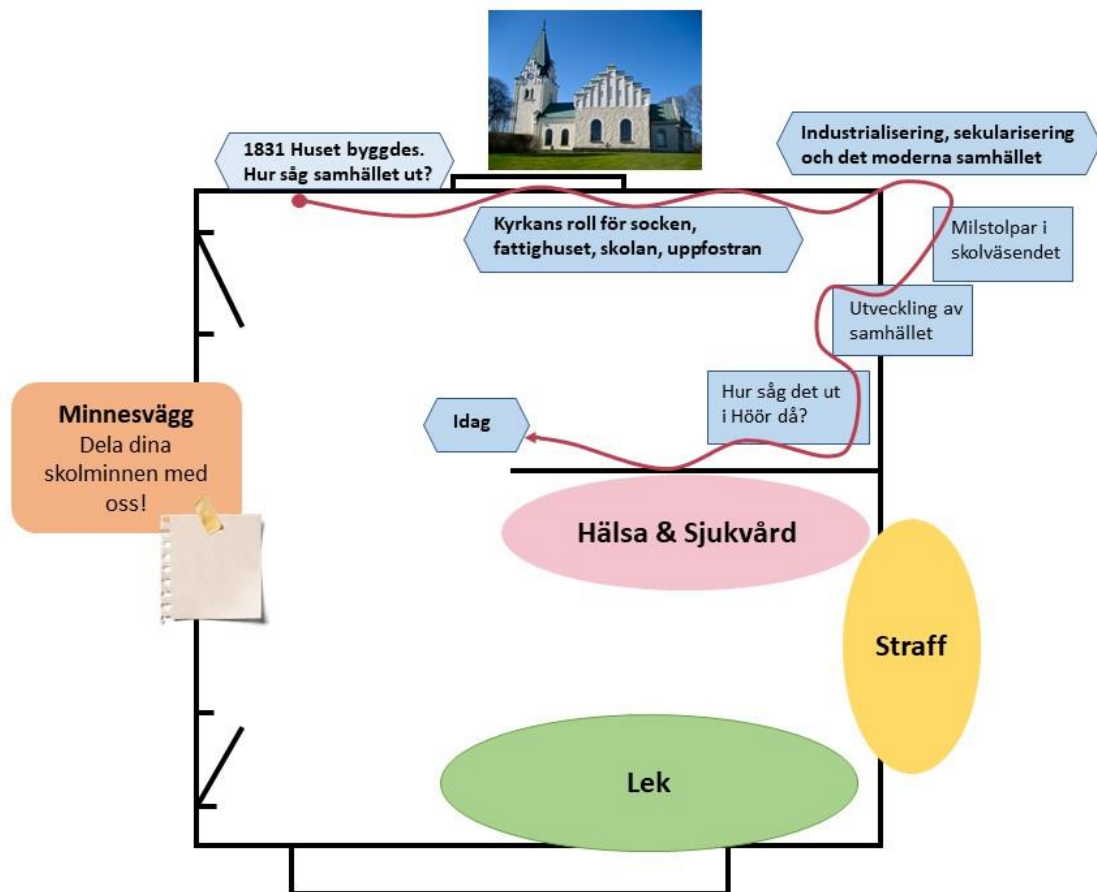
Vidare tänker vi i den andra, större delen av rummet, ge en bild av skolans utveckling inom tre specifika områden: "Hälsa och sjukvård", "Straff" och "Lek". Dessa är tre områden är intressanta och kan påvisa en tydlig bild av olika förändringar som skett i den svenska skolan under dess långa historia, men även visa på att skolan är mycket mer än bara ämnesundervisning. Hur påverkades barn och ungdomars sociala liv av skolgången? Har skolan alltid handlat om social uppfostran? Hur påverkade läraren elevernas upplevelse av skolan, var läraren bra förebild eller en otäck maktutövare? Skolhälsovården har varit en del av uppbyggnaden av det svenska folkhemmet och välfärdssystemet, men hur såg det ut innan folkhemmet, hur mycket har rollen som skolsyster förändrats över åren?

Mer specifika frågor som man kan ställa i den andra delen kan vara:

- Hur har leken sett ut?
- Fick alla vara med?
- Vad ansågs lämpligt för olika personer att göra på rasten?
- Har man alltid haft straff i skolan? Blev alla bestraffade likadant eller råkade vissa värre ut?
- När började vi med skolsyster?
- Var vården man fick i skolan den enda vård man hade tillgång till?
- Hur såg det ut med idrott och hälsa genom åren?

Sist men inte minst så kommer vi att bygga upp en minnesvägg där folk kan dela med sig av sina minnen av skolan, denna är till för att skapa reflektion och igenkänning hos museibesökarna och samtidigt utvidga utställningen med personliga minnen.

Hur?

Utställningsrummet är som vi har nämnt indelat i två delar.

Del 1

Den här delen handlar om själva byggnaden och skolans historia i Höör, som hänger ihop med den samtida utvecklingen i Sverige under samma period. Den här delen kommer att framställas med hjälp av en tidslinje.

1831 byggdes huset. Hur såg samhället ut då?

För att illustrera detta vill vi först visa hur bönderna fick samarbeta för att bygga skolan. Här har vi planerat att ta in ett par stora stenar av samma sort som finns i byggnaden. Vi kommer också att se om vi i samlingarna kan hitta äldre redskap som komplement till stenarna. I denna del är det lämpligt att ta upp skiftesreformen eftersom den låg till grund för hur Höör såg ut när skolan grundades. Vi vill använda en del av de skolplanscher som finns som handlar om bönder. Dessa är framställda på ett romantiskt vis där allting ser glatt och enkelt ut. Här blir det naturligt att ställa frågor om betraktaren tror att verkligheten var såsom framställs på bilderna och varför bilderna framställer bönderna och landsbygden på det viset.

Kyrkan har spelat stor roll för socken, fattighuset och skolan. Fönstret ut mot kyrkan kan användas för att illustrera kopplingen till kyrkan.

Föremål vi vill ha med här är till exempel bibel, katekes, kors, psalmbok, lärobok i biblisk historia, plansch med bibliska motiv, griffeltavla.

I tidslinjen kommer vi att ta upp milstolpar som visar hur skolans utveckling växelverkar med samhällets utveckling vilket också har påverkat skolan i Höör.

Exempel på milstolpar är:

- 1842 Folkskolestadgan
- 1858 Beslut fattas om att kvinnor får anställas som lärarinnor i småskolor
- 1882 En ny folkskolestadga. Skolpliktsåldern blir 7-14 år
- 1958 Aga förbjöds i folkskolan
- 1962 Riksdagsbeslut om en 9-årig grundskola

Tanken är att vi i tidslinjen kommer att använda oss av hönsnät, som är ett billigt material. I det planerar vi att hänga diverse föremål som finns på museet. Föremål som kan väcka igenkänning och som det vore synd att inte visa upp, lite som ett kuriosakabinett. Hönsnätet planerar vi att låta slingra runt i rummet lite högre upp mot taket samtidigt som den fungerar som en tidslinje. De milstolpar som nämns ovan kommer att hängas upp med jämna mellanrum och blir en möjlighet att behandla större frågor som berör mer än enbart Höör. Till exempel kan 1842 och folkskolestadgan kopplas till det årtal när romer fick lov att gå i skolan i Sverige. På detta vis kan vi hitta en ingång till samtal runt diskriminering, rättigheter och vilka som räknades in

“folket”. Den korta texter vi planerar att ha i nätet kan antingen lamineras eller allra helst sättas in i gamla ramar som vi hittar i samlingarna eller billigt på second hand.

Del 2

I den andra delen kommer vi att titta på vad skolan har varit och är förutom själva undervisningen i skolämnena. Vi har valt att fokusera tre element:

Hälsa och sjukvård

Skolhälsovården har haft och har en betydande ställning i Sverige. Också här kan vi se hur tiden och det omkringliggande samhället har påverkat utvecklingen. Vi kommer att ta upp frågor som berör skolläkare, skolköterska, rörelse, raster, vaccination, skolmat, kontroll av vikt, längd och syn, elevhälsan där kurator, specialpedagog m fl ingår.

Föremål vi vill ha med i denna del är:

- Äldre föremål som finns på museet kopplade till hygien
- Mätpinne, syntavla och en våg av äldre modell.
- Sprutor, flourflaska och flourmuggar
- Tallrikar, gärna med indelning i matcirkel från olika tider.
- Skolplanscher som handlar om sjukvård som kan visas upp här.

Dessa föremål väcker igenkänning och uppmuntrar till samtal. Mätpinnen och syntavlan kan också användas och ger möjligheter till att utforska och testa.

Att röra sig är sammankopplat med skolhälsovården och vi skulle vilja ha en plansch med rörelser från “förr”. Antingen kan vi ha en förinspelad röst på en cd-skiva som läraren kan sätta på som leder ett sådant gympapass eller så kan medföljande lärare leda passet.

Lek

I lekdelen kommer en hage att finnas som eventuellt går in i ett diorama i väggen.

Olika trender som har kommit, gått och ibland kommit tillbaka kommer vi att arbeta med. Allt från kulor till Pokémonkort till fidget spinners kan illustrera trenderna. Detta föreställer vi oss väcker igenkänning hos besökare i olika åldrar.

Straff

I delen om straff har vi tänkt att ha en skamvrå, en rotting (som ej ska användas) och en nyare bänk. Här kan man prata om etik och hur det såg ut förr jämfört med idag.

- Finns straff idag?
- Är kvarsittning ett straff?
- Hur ser det ut i resten av världen?
- Var det bättre förr?
- Vad får dig att vilja sköta dig i skolan?
- Personliga berättelser från äldre som minns tiden då aga var tillåtet kan finnas här. Tanken är att de kan ge en nyanserad bild av hur det var att gå i skolan förr.

Minnesvägg

En anslagstavla eller klädnypor, papper och penna där det är möjligt att skriva ner egna skolminnen. Vi kommer att ha minnen upphängda från början som inspiration. På så sätt blir besökarna delaktiga i utställningen.

Funktion

Genom upplägget för utställningen, de ämnen som berörs däri och de föremål som visas upp, är tanken att utställningen ska skapa igenkännande hos besökarna. Det breda tidsspannet som utställningen rör sig genom gör att besökaren, oavsett om hen är i skolålder eller äldre, kan känna igen sig i olika delar av utställningen och dra paralleller till sin egen skolgång, samtidigt som influenser från andra tider finns ständigt närvarande och inbjuder till egna funderingar och reflektioner.

Även för denna delen av museet kommer det att utformas ett skriftligt pedagogiskt material som kan ligga till grund för besöksgruppers museivistelse. Tanken är att materialet ska göra det möjligt för besöksgrupper att komma till museet utan guide, men utan att tappa allt det som en guidad visning kan tillföra ett museibesök. Materialet ska finnas i olika versioner för att passa flera målgrupper och ska innehålla förslag på aktiviteter som besöksgruppen kan utföra på museet, där finns frågor som kan diskuteras och övningar som kan göras, alla i relation till de

olika delarna av utställningen och anpassade efter besökarnas olika kunskapsnivåer. Till exempel kommer det att finnas olika material för skolklasser, beroende på årskurs. Klassens lärare kommer att få materialet digitalt innan museibesöket och kan på så sätt läsa in sig i förväg och planera besöket därefter.

Vid ett skolklassbesök är tanken att klassen ska gå runt och titta på utställningen, antingen i ett svep eller var del för sig, beroende på hur läraren vill lägga upp besöket, och få den bild av ett skolväsende och ett samhälle i utveckling som däri presenteras. Därefter kan olika frågor som tas upp i utställningen diskuteras och eleverna kan få utföra olika uppgifter som föreslås i det pedagogiska materialet.

Exempelvis kan de vid utställningsdelen om hälsa och sjukvård arbeta med matematik. Det pedagogiska materialet till den delen av utställningen kommer att innehålla förslag på uppgifter där eleverna får lära sig om nya och gamla måttenheter och räkna med dem. Hela klassen skulle kunna mäta sig och räkna ut hur långa de är tillsammans, räkna ut klassens medellängd och medianlängd, samt räkna om dessa till till exempel fot eller tum för att få en uppfattning om dessa måttenheter i förhållande till metersystemet.

Till delen av utställningen som berör lek föreslås det olika aktiviteter och lekar kopplade till skolrasten. Även frågor av allvarligare karaktär, såsom mobbning, kan tas upp till den här delen av utställningen. Vad lekarna beträffar får vi anpassa aktiviteterna efter den yta som finns tillgänglig för museibesökarna. Om det finns möjlighet för dem att bruka gräsmattan mellan museet och kyrkan så kan de gå ut för dessa aktiviteter. Annars får de vara inomhus, men möjligheterna blir då lite begränsade av utrymmet. Besökarna kommer att kunna hoppa hage i utställningslokalen och om möjlighet finns vill vi även skapa en yta där de kan spela kula.

Vid utställningen om straff kopplas samtalen till etik och skillnader mellan förr och nu, Sverige och världen. Frågor för diskussion är till exempel:

- Finns det straff idag?
- Är kvarsittning ett straff?
- Hur ser det ut i resten av världen?
- Vad får dig att vilja sköta dig i skolan?
- Var det bättre förr?

Eftersom alla museibesökare inte kommer att utgå ifrån det pedagogiska materialet är det viktigt att utställningen kan fungera även vid besök på tumanhand. Utställningen måste tala för sig själv och vara utformad så att den väcker frågor och minnen hos besökaren.

Det sista inslaget i utställningen är minnesväggen. Den speglar på ett sätt resultatet av besökarnas museiupplevelse. Genom att se och uppleva båda museilokalerna hoppas vi att minnen från besökarnas skolgång väcks till liv. Kanske man drar sig till minnes något speciellt roligt eller underligt som man varit med om i skolan? Eller kanske något som präglat en? Vi hoppas att besökarna vill dela med sig av sådana minnen, eller andra tankar som museibesöket väcker och att museimiljön ska inbjuda till vilja att dela med sig av sina minnen. På så sätt bidrar besökarna till utställningen och kommande besökares museiupplevelse, då de får ytterligare influenser, från dåtid så väl som nutid, att ställa i relation till sin egen skolgång.

Information

Eftersom utställningen ska kunna tala till besökare i alla åldrar har vi valt att låta den utgå ifrån föremål och illustrerande bilder. Då tanken är att utställningen ska väcka minnen hos besökarna från deras egen skolgång är det extra viktigt att sätta föremålen i fokus. Rätt föremål, som besökarna känner igen och kan relatera till, kan framkalla minnen ur den egna skolgången och ge museiupplevelsen den extra dimension som vi strävar efter att förmedla. Föremålen som ställs ut måste därför vara relevanta för utställningens narrativ och det ska vara tydligt varför de är med. Vi hoppas att så många av föremålen som möjligt ska kunna användas som rekvisita snarare än museiföremål, så att besökarna kan få känna på dem, ta tag i dem och kanske till och med bruka dem för att få en känsla för hur de har använts. Vi väljer i så fall givetvis ut föremål, efter rekommendation, som inte är känsliga eller ömtåliga. De taktila inslagen stärker besökarens känsla av igenkänning och hjälper till ytterligare i framanandet av minnen. Dessutom underlättar det för att skapa förståelse ifall besökaren ställs inför föremål som hen inte känner igen eller kan relatera till, exempelvis vissa föremål ur en annan tid.

Utställningen är i grund och botten tänkt att vara informativ; besökaren ska få en förståelse för den utveckling som skolan genomgått över de nästan 200 år som passerat sedan Höör fick sin första skola. Detta innebär att det behöver finnas en hel del text i utställningen, men vi är noga

med att inte låta den ta överhanden. Korta texter kopplas till de föremål och bilder som visas för att illustrera olika aspekter av skolan. Texterna binder samman föremålen och skapar en tydligt röd tråd genom och mellan utställningens olika element.

Som tidigare nämnt består utställningen i detta koncept i två olika huvudsakliga delar, en med den kronologiskt uppbyggda tidslinjen, vilken är ett sätt att illustrera en utveckling över tid. I den andra delen av utställningen visar vi utvecklingen på ett annat sätt, nämligen genom att inom de tre teman som där presenteras bryta kronologin och ställa ut föremål från olika tider tillsammans. Genom dessa två sätt att illustrera utveckling och genom att utgå ifrån föremål och illustrerande bilder samt låta korta texter länka dessa samman, hoppas vi kunna tillgodose besökarnas olika sätt att ta till sig information. Vi hoppas skapa en livlig och lekfull atmosfär som inbjuder till att utforska, testa och lära sig mer om skolans historia, både i stort och i Höör, samt generera reflektion hos besökarna kring deras egna inställningar, minnen och uppfattningar om skolan, om den tid som varit och den tid som är.

Utvecklingsmöjligheter för skolmuseet

Med dessa två koncept ser vi en hållbar och levande utställning, men vi ser även att den kan förändras och omformas vid behov. Även om målgruppen är skolelever i låg- och mellanstadiet är det viktigt att andra grupper i Höör känner sig inkluderande och kan ta del av samlingen och det pedagogiska materialet. Vi ser därför att en utvecklingsmöjlighet är att framställa olika typer av pedagogiskt material som kan intressera olika åldrar och syften. Utvärderingsmaterial anpassade efter målgrupp utformas då i samband med detta. Eftersom museet inte kommer kunna erbjuda en pedagog på plats ser vi dessa dokument som en hjälpsam vägledning för besökarna.

En möjlig utveckling kan vara att skapa möten mellan yngre och äldre. Äldre personer kan vara på plats på skolmuseet för att berätta om sina minnen och upplevelser men skulle också kunna göra besök i skolorna i Höör för att delta i dagens undervisning.

I ett framtida arbete ser vi även att resurser kan läggas på att skapa en digital plattform till skolmuseet. På denna hemsida kan en allmän information delas till intresserade besökare, men även det pedagogiska materialet kan delas och laddas ner som pdf-fil av exempelvis lärare. Genom att dela det pedagogiska materialet på en öppen hemsida kan det skapa förutsättningar för att fler grupper ser möjligheter i att bruka materialet. Andra digitala tjänster som skulle kunna öka användbarheten av museet är att till Utställningsrummet skapa texter som kan nås via QR-koder som sätts upp i utställningen. På så sätt kan de som vill få mer djupgående information om de olika teman som berörs i utställningen, utan att lokalen belamras med långa texter.

En annan utvecklingsmöjlighet är att grundligt analysera den befintliga samlingen samt skapa en inventarielista. Denna process behöver resurser i både tid och arbetskraft, men vi ser nödvändighet i detta arbete för att underlätta för ett framtida utställningsarbete. Arbetet och analysen av samlingen kan då handla om att återfinna berättelser och människor och genom det skapa nya berättelser och möjligheter. Genom denna analys kan nya samband synliggöras vilket kan ge mer kunskap om Höörs medborgare och Höörs historia. Att komplettera samlingen med proveniens är en förutsättning för samlingens utveckling. Det skapar även ett band mellan

Höör's nutida medborgare med de som levde där förr. Detta kan även bidra med att ge en bild av hur Höör såg ut och hur man levde där för framtida nya medborgare i kommunen.

För att skolmuseet ska kunna leva vidare trots att museiföreningen lagt ner har utställningskoncepten utformats för att skolor ska kunna använda sig av museet utan ansvarig från kommun eller föreningen närvarande. Dock hade det öppnat upp möjlighet för skolmuseet att vara en tillgång för en betydligt bredare publik om det funnits någon ansvarig som drivit museet varför vi ser detta som väldigt viktigt att ha i åtanke. Vi ser att det finns flera olika scenarion för hur museet skulle kunna drivas. Den mest önskvärda lösningen hade varit om verkställandet av utställningskoncepten hade lett till ett ökat intresse för skolmuseet och nya medlemmar och styrelsemedlemmar hade tillkommit till museiföreningen. Då det redan finns en stor kunskap om samlingen och museet hos de få som varit aktiva i föreningen hade deras kunskap varit en tillgång för nya medlemmar i föreningen. För att kunna väcka intresse för föreningen ser vi att olika typer av samarbeten hade varit en möjlig väg att gå. Det finns ett rikt föreningsliv i Höör och flera kulturföreningar som hade kunnat tillfrågas om de hade intresse av att vara delaktiga i att driva skolmuseet, exempelvis föreningen Anders som driver det närbelägna kulturhuset Anders. Skånes hembygdsförbund hade också kunnat vara en lämplig samarbetspartner som skulle kunna bidra med viktig kunskap kring att väcka intresse för museiföreningen eller skapa samarbeten med hembygdsföreningar i närheten. De byggnader som fanns i närheten då skolan byggdes var kyrkan och gästgiveriet. Ett samarbete med dessa hade kunnat öka känslan av historiskt sammanhang.

Om det inte finns intresse för samarbeten eller för museiföreningen är den enda lösningen vi kan se att kommunen anställer en person till museet. På en miniminivå står den anställda för den mest grundläggande driften, på en högre nivå anställs en museivärd eller pedagog som kan stå för visningar och drift av museet.

Utvärdering av utställningen

Utvärdering av utställningen kommer göras i form av enkäter utifrån de GLO-mål som formulerats till skolmuseet, en med kortsiktiga mål och en med långsiktiga mål. Den första, som berör de kortsiktiga målen, kommer att finnas dels i en elevversion och dels i en lärarversion. Den ska besvaras snarast efter museibesöket. Den andra är en uppföljning som berör de långsiktiga målen och skickas ut till läraren efter ett halvår. De första enkäterna kommer att skickas till läraren i samband med att hen tar kontakt med museiansvarige inför sitt besök. Ansvarig för att tillhandahålla enkäterna blir den administrativt ansvarige för museibesöken, vilket i nuläget är oklart, men förslagsvis anställd på Höörs kommun.

Enkäterna kommer att delas ut till de första tjugo besöksgrupperna och sammanställas av den ansvarige. Då vi inte vet vem som gör sammanställningen och analysen av enkätresultaten anser vi att det är viktigt att detta är i åtanke i utformandet av enkäterna, vilket görs i september, så de blir hanterbara även för en person utan förkunskaper i GLO.